

Список використаних джерел

1. Єпіфанова О. В. Роль бібліотечно-інформаційного забезпечення в організації самостійної роботи студентів / О. В. Єпіфанова // <http://dilovod.com.ua/publ/statti/>
2. Макаренко Л. Л. Інформаційно-освітнє середовище ВНЗ як важливий чинник процесу професійно- педагогічної підготовки майбутнього вчителя / Макаренко Л. Л. // Зб. наук. пр. – 2013. – Вип. 115. – С. 113-126.
3. Сопівник І. Науково-дослідницька робота студентів як складова їхньої професійної компетентності / І. Сопівник // Вісн. Кн. палати. – 2008. – № 11. – С. 23–25.
4. Цюприк А. Основні підходи до проблеми організації самостійної роботи студентів / А. Цюприк // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – № 6. – С. 100-108.
5. Шахіна І. Ю. Визначення і напрями створення інформаційного освітнього середовища / І. Ю. Шахіна // http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика

Анотація

Розглядається сутність інформаційного навчального середовища університету та необхідність використання його потенціалу для підвищення ефективності організації самостійної роботи студентів.

Ключові слова: інформаційні технології, інформаційне навчальне середовище, самостійна робота студентів.

Abstract

The essence of the university information educational environment and the need for usage of its potential to improve the efficiency of organization of independent work of students is examined

Keywords: information technology, information learning environment, independent work of students

УДК 373.5.015.311

Л. М. Ігнатова
(м. Харків)

МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Завдання сучасного навчального закладу полягає у формуванні особистості творчої, конкурентоспроможної, здатної самостійно здобувати знання і застосовувати їх, приймати нестандартні рішення. Якщо учень впевнений в успіху свого починання, то все в нього вдається і навчання приносить відчутний результат. Світ стрімко змінюється. Оновленому суспільству потрібні люди, які можуть самостійно мислити, здатні до самореалізації на основі об'єктивної самооцінки. Завдання педагога – допомогти особистості дитини зрости в успіху, дати відчутти радість від здолаття труднощів, дати зрозуміти, що задарма в житті нічого не дається, скрізь необхідно докласти зусилля.

Викладання української мови та літератури - це специфічна галузь творчої педагогічної діяльності, яка спонукає вчителя до нестандартного художньо-педагогічного мислення, це частина духовного життя країни, і на нас, вчителів-словесників, покладена важлива місія запалювати в юних серцях вогник творчості й бути активними учасниками естафети духовних скарбів нації і людства новим поколінням.

Сьогодні в умовах гуманізації навчання особистісно-орієнтований підхід до навчання та виховання трансформується у компетентнісний підхід. Але у центрі уваги, як завжди, залишається особистість учня. Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини - основна мета, що покладена в основу інноваційних технологій навчання.

Головне завдання педагогів - розкриття потенційних можливостей і здібностей учнів, підготовка їх до самостійного життя. Адже кожному випускнику завтра необхідно буде вирішувати реальні задачі у суперечливих і складних умовах сучасного буття. Таким чином, головною метою вчителя стає формування ключових компетенцій учнів за допомогою рефлексій їхніх дій, так як саме набуття життєво важливих компетентностей може дати людині можливість орієнтуватися у сучасному суспільстві, сприяє формуванню в особистості здатності швидко реагувати на запити часу. Одним з кращих прикладів формування та розвитку життєвих компетенцій є використання інтерактивних методик, в яких використовуються принципи рефлексії, екзистенції, неординарності, креативності і толерантності. Змістовно-діяльнісний підхід до навчання вимагає створення дидактичних та психологічних умов для зацікавленого навчання. Головними завданнями навчання є, по-перше, розвиток обдарованості школярів, а по-друге, формування головних для процесу життєтворчості навичок мовно-розумової діяльності.

Для реалізації цих завдань у життя необхідно створити такі умови, за яких учні не будуть пасивними слухачами, а будуть брати активну участь у процесі набуття знань, у результаті чого й будуть формуватися творчі здібності.

У наш час, коли йде пошук основних духовних орієнтирів, проблема розвитку творчих здібностей, які удосконалюють особистість, є особливо актуальною. Для цього необхідно навчити учнів самостійно працювати з додатковою літературою та формувати аналітичний підхід до вирішення творчих завдань. У процесі виховання особистості школяра, розвитку його індивідуальних здібностей провідна роль належить емоційній сфері. Таким чином, з'являється ще одне завдання, без якого неможливий повноцінний розвиток особистості, виховання творчого читача. Учня потрібно навчити сприймати, за прочитаним текстом, життя з його сумом та радістю, відчувати роздуми та переживання, висловлені автором. Творче читання - це особистісний процес.

Одним з методів, що активізують творчу активність учнів, є метод їхнього "вживання" у текст. Щоб учні повноцінно сприймали твір, зуміли його "прочитати" (тобто прожити через себе), використовуються методичні прийоми "входження у твір" і "внутрішні паралелі". "Входження у твір" - це усвідомлення аур героїв, їхнього світосприймання, моральних норм, що в свою чергу забезпечує глибше осягнення твору.

Суть методичного прийому "внутрішніх паралелей" полягає в тому, що певний образ, твір, проблема розглядаються на основі й у тісному взаємозв'язку з раніше вивченими творами, образами, порушеними проблемами, коли рядками одного твору учні можуть схарактеризувати героїв іншого. Зокрема, роман Ліни Костенко «Маруся Чурай» можна вивчати, спираючись на раніше прочитану драму-феєрію «Лісова пісня». Психологічні паралелі в даному разі можна провести і між Марусею і Мавкою, і між Лукашем та Грицем, і між порушеними проблемами обох творів: вірності, зради, роздвоєння особистості, пізнання власного Я, вічності буття. Такий підхід до вивчення літератури дає змогу дітям здобути системні знання, побудувати власне бачення аналізу зображених подій, зробити ґрунтовні висновки, ширше поглянути на навколишній світ. За допомогою «психологічних паралелей» можна вивчати й низку інших творів.

Творчість учнів на уроці може реалізовуватися за допомогою різних видів художньої діяльності: музичної, театральної, образотворчої. У зв'язку з цим, використовується ціла система завдань з різних видів мистецтва на уроках літератури та у позакласній роботі. Це завдання, спрямовані на розвиток фантазії учнів, асоціативного характеру; завдання, що знайомлять школярів з різними видами художньо-творчої діяльності; завдання комплексного, інтегрованого характеру.

Таким чином, під час підготовки до уроку і на самому уроці створюється атмосфера здорової конкуренції, яка сприяє зростанню інтересу до предмета і бажання оволодіти знаннями, розширенню знань з даної теми. Здібні діти не люблять одноманітності, тому на уроках української мови та літератури варто використовувати елементи технології особистісно-орієнтованого навчання, які вчать учнів самостійно визначати мету, складати план подальшої діяльності на уроці; послідовно викладати думки; не боятися їх висловлювати; доводити свою думку; з повагою ставитися до думки інших.

Розвиткові творчих здібностей учнів сприяють також письмові роботи на уроках літератури: твори-описи, роздуми, мініатюри за вивченими творами письменників, перекази. Учень, як творча особистість розкривається, безумовно, під час написання рефератів, творчих робіт. Все це дає змогу дитині проявитися як особистості, розкрити свої здібності.

Однією з умов розвитку є формування національно-мовної особистості учня. Цього можна досягти, якщо на кожному уроці, позакласній роботі виховується увага до слова, свідоме ставлення до мови як засобу самовираження, спілкування між людьми, передачі почуттів і переживань, ставлення до довкілля. Розвивається мовлення, а отже й мислення, інтелект, мовленнєва пам'ять, емоційна сфера особистості, мовне почуття, естетичний смак, розуміння краси української мови, багатство її мовних засобів, виражальних можливостей.

Навчання української мови ефективне, якщо на кожному уроці засвоюються мовні і мовленнєві знання, формуються навчально-мовні, правописні та комунікативні вміння і навички, розширюється читацький рівень школярів (бо дитина, яка більше читає, краще говорить і пише), збагачується їхній мовний запас, відбувається оволодіння мовною нормою, здійснюється усвідомлення неповторності мовної особистості.

Завдяки багатовіковій педагогічній практиці виробились різні типи уроків мови, що покликані досягнути принцип розвитку мовлення й мислення учнів. Адже благодатним виховним матеріалом є тексти творчих робіт, диктантів. Досить важливо, щоб їх тематика, дійсно, викликала загальний інтерес, спонукала до творчості. Предметом уваги може стати цікава подія з історії України, крилатий народний вислів, повчальний випадок із життя, свято рідної мови, певні події, у яких брали участь самі діти. Так, після екскурсії диктант чи переказ будується на матеріалі про цей захід. Відзначення українських народних і християнських свят теж облагороджують душі та збагачують мовлення.

Отже, суть новаторського підходу до альтернативної методики розвитку особистості на уроках української мови та літератури полягає в тому, щоб повернутися своїм розумом, серцем і душею до основ духовності та творити абсолютно нову методику, адекватну українському національному навчальному закладу. Навчити учнів шанувати рідне слово, землю, батька-матір, горнутися до всього християнського, українського, пишатися тим, що вони українці - завдання насамперед педагогів-мовників. І досягти цього ми можемо за важливої умови - не порушуючи бар'єр української мови, а спілкуватися, думати, жити по-українськи завжди. Адже викладач є взірцем для дітей і формує цим особистість української нації.

Список використаних джерел

1. Гончарюк Л. Розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури / Л. Гончарюк // Українська мова та література. – 2012. – № 6 С.4– 8
2. Ластовченко Л.М. Розвиток творчих здібностей учнів шляхом особистісно-орієнтованого підходу з використанням нетрадиційних форм проведення уроків / Л.М. Ластовченко // Нива знань . – 2012. – № 4 . – С. 21– 22.
2. Мацько В. Сучасний урок української літератури, або погляд на проект концепції реформування літературної освіти / В. Мацько // Дивослово . – 2012. – № 2. – С. 46– 47.
3. Приходько Л.Ю. Шляхи розвитку творчої особистості / Вивчаємо українську мову та літературу. – 2008. – №14. – С.10.
4. Романовська А.І. Інтеграція педагогічних технологій на уроках словесності: активізація творчого потенціалу учня / А.І. Романовська // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2012. – № 26. – С. 2– 7.

Анотація

Стаття присвячена методиці розвитку особистості під час вивчення української мови та літератури. Особливу увагу приділено особистісно-орієнтованому підходу до навчання та виховання. Визначна роль новаторського підходу до формування особистості представника української нації.

Ключові слова: розвиток особистості, особистісно-орієнтований підхід, самореалізація, творча активність.

Abstract

The article is devoted to the method of personality maturity in the course of the Ukrainian language and literature. Particular attention devoted to student-centered approach to learning and education. The role of an innovative approach to the formation of the individual representative of the Ukrainian nation.

Keywords: personal development, student-centered approach, self-realization, creative activi

УДК 351:37.046.16

Н. В. Опар

(м. Івано-Франківськ)

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВНЗ ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ НОВАЦІЇ

Темпи розвитку суспільного виробництва швидко зростають. Тому перед системою вищої освіти постає завдання підготовки фахівців, орієнтованих на майбутнє, які готові до саморозвитку і самореалізації, вміють передбачати тенденції розвитку науки і техніки, спроможні приймати адекватні рішення в умовах сьогодення. Стає очевидним, що успішний розвиток соціально-гуманітарного, технологічного, економічного напрямів розвитку будь-якої країни у значній мірі залежить від кадрового забезпечення. Це означає, що для будь-якої, а особливо молоді, держави першочерговим завданням є підготовка висококваліфікованих кадрів для всіх галузей та напрямів господарської та державної діяльності.

Аналіз попередніх досліджень свідчить, що проблемам вдосконалення стану сучасної вищої освіти присвячені праці вчених: В. Кременя, В. Воловича, Г. Філіпчука, Ю. Зінковського та ін. Мета статті полягає в проведенні аналізу навчального процесу у вищих навчальних закладах України з метою вдосконалення та покращення рівня підготовки спеціалістів технічного спрямування, враховуючи сучасні тенденції та закордонні практики.

Протягом останнього десятиліття в Україні відбувається реформа системи вищої освіти відповідно до вимог європейського освітнього простору. Колишня система навчання, що майже цілком визначалася навчальними планами і державним замовленням на фахівців, могла існувати тільки в рамках централізованої державної системи і вже не відповідає мінливим умовам ринкової економіки [3, с. 28]. Одним із принципів реформування системи відповідно до закону України «Про вищу освіту» [6] є міжнародна інтеграція та інтеграція системи вищої освіти України в Європейській простір освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи. Серед основних питань реформи: розробка нових навчальних програм, перехід на триступеневу систему освіти, кредитно-модульна організація навчального процесу, рейтингова система оцінювання тощо.

Міжнародний досвід функціонування вищої освіти в ринкових умовах показує, що в країнах Європейського співтовариства принципово інші основа і засади